

**Prof. dr hab. Antoni Tomasz Jurasz – Dziekan Wydziału
Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego
w latach akademickich 1925/1926 i 1926/1927**

Lekarz chirurg. Urodzony 11 II 1882 r. w Heidelbergu w rodzinie profesora laryngologii Antoniego Stanisława i Karoliny Gaspey, Angielki. Studiował medycynę w Heidelbergu i tam w 1907 r. doktoryzował się. W 1919 r. został profesorem tytularnym, a w 1920 r. profesorem zwyczajnym.

Po studiach przez rok pracował w Instytucie Patologii Uniwersytetu w Heidelbergu, potem kolejno: w German Hospital w Londynie, jako lekarz na statkach niemieckiej marynarki handlowej, w klinikach chirurgii w Królewcu i Lipsku. Podczas wojny bałkańskiej uczestniczył w działaniach niemieckiego Czerwonego Krzyża na linii walk. Podczas I wojny światowej kierował szpitalem we Frankurcie nad Menem i pełnił funkcję naczelnego chirurga jednego z korpusów armii niemieckiej.

W 1920 r. przyjął zaproszenie Senatu Uniwersytetu Poznańskiego do objęcia Katedry i Kliniki Chirurgii, którą od podstaw zorganizował, a w 1923 r. przeniósł do specjalnie przebudowanych i nowocześnie wyposażonych pomieszczeń w Szpitalu Przemienienia Pańskiego. Kliniką kierował do wybuchu II wojny światowej, czyniąc z niej ważny ośrodek kształcenia chirurgów polskich. Jego uczniami byli m.in.: Stanisław Bylina, Roman Drowski i Józef Granatowicz. Zasłynął jako pionier technik operacyjnych jamy brzusznej, plastyki pęcherza moczowego, znieczulenia przewodowego i brachyterapii.

Był zapraszany do przeprowadzania operacji pokazowych i wygłaszania wykładów do Anglii, Niemiec, Włoch, Rumunii i Brazylii. W roku akademickim 1930/1931 został wybrany prorektorem Uniwersytetu Poznańskiego.

We wrześniu 1939 r. uczestniczył jako chirurg w obronie twierdzy Modlin. Po jej zajęciu przez Niemców dostał się do niewoli, z której udało mu się uciec i przedostać do Francji. Po jej kapitulacji dotarł do Szkocji, gdzie w 1941 r. przyczynił się do utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Edynburgu oraz powiązanego z nim Szpitala Polskiego im. Ignacego Paderewskiego. W latach 1941-1945 r. był dziekanem PWL. Po zakończeniu wojny starał się przekazać wyposażenia Szpitala im. Ignacego Paderewskiego Wydziałowi Lekarskiemu Uniwersytetu Poznańskiego, ale nie uzyskał na to zezwolenia władz państwowych. W 1947 r., w wieku 65 lat, został zmuszony do emigracji do USA i rozpoczęcia kariery zawodowej na nowo. Zamieszkał w Margarethville koło Nowego Jorku, gdzie utrzymywał się z praktyki chirurgicznej. Międzynarodowy prestiż, którym się cieszył, sprawił, że został redaktorem naczelnym „World Journal of Surgery”.

Był to jeden z najwybitniejszych chirurgów XX wieku i to w skali światowej. Był twórcą własnej szkoły chirurgicznej, a wywodzący się z niej lekarze pracowali nie tylko w Polsce, ale i w Anglii, Brazylii, Kanadzie, Nowej Zelandii, USA i Australii. Był współzałożycielem czasopisma „Chirurgia Kliniczna”, twórcą i prezesem Polskiego Towarzystwa Chirurgów i Ortopedów Polski Zachodniej, założycielem Wszechródzkiego Towarzystwa Lekarskiego, członkiem honorowym lub rzeczywistym 16 zagranicznych towarzystw naukowych. W poznańskim okresie swego życia dał się poznać jako przyjaciel młodzieży studenckiej, pasjonat wioślarstwa, chętnie prezesujący Akademickiemu Związkiowi Sportowemu, a także kurator Koła Medyków Uniwersytetu Poznańskiego. Został odznaczony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 20 IX 1961 r. w Margarethville koło Nowego Jorku. Zgodnie z ostatnią wolą, jego prochy zostały przywiezione do Polski i 4 V 1977 r. złożone w grobowcu rodzinnym na stokach poznańskiej Cytadeli.